

Από το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ

Θέμα: Τα παράπονα της Άννας για την άδικη στάση των γονιών της απέναντί της και η μοναξιά της Άννας μέσα στο οικογενειακό της περιβάλλον.

Θεματικά κέντρα:

- Η ψυχολογία των εφήβων και οι σχέσεις τους με τους γονείς
- Οι ανταγωνιστικές σχέσεις ανάμεσα στα αδέρφια
- Το ημερολόγιο και η συνομιλία του εφήβου με τον εαυτό του

Ενότητες – πλαγιότιτλοι:

- 1) «Αγαπητή Κίτυ... διάθεση της Μαργκότ» → Τα παράπονα της Άννας με αφορμή το επεισόδιο με τη Μαργκότ
- 2) «Δεν τις αγαπώ... με τα ελαττώματά της» → Η σχέση της Άννας με τον πατέρα της
- 3) «Περισσότερο απ' όλους... στα παιδιά της» → Η άποψη της Άννας για τη μητέρα της
- 4) «Μερικές φορές... Δική σου, Άννα» → Οι συναισθηματικές ανάγκες της Άννας και η διάθεση αυτοκριτικής

Λογοτεχνικό είδος: Ημερολόγιο → με τον όρο αυτό εννοούμε τη συστηματική καταγραφή από ένα άτομο των πιο σημαντικών γεγονότων της προσωπικής του ζωής. Έχει προσωπικό χαρακτήρα (δηλαδή δε γράφεται για να δημοσιευτεί ή για να διαβαστεί από άλλους). Το *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ* είναι το πιο γνωστό κείμενο αυτού του είδους, αν και δεν έχει τόσο την αξία ενός λογοτεχνικού κειμένου, όσο μιας αυθεντικής μαρτυρίας.

Αφηγηματική τεχνική:

Ο συγγραφέας και ο αφηγητής ταυτίζονται.

Η Άννα απευθύνεται σε μια φανταστική φίλη, την Κίτυ, έτσι το κείμενο αποκτά χαρακτηριστικά επιστολής.

Τόνος: εξομολογητικός, επικριτικός, ειρωνικός

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στο απόσπασμα του βιβλίου η συγγραφέας καταγράφει, με αφορμή έναν ασήμαντο καβγά, τις σκέψεις της για τη σχέση με την αδερφή, τη μητέρα και τον πατέρα της. Την προβληματίζει κυρίως η ασυμφωνία με τον χαρακτήρα και τη στάση της μητέρας της, η οποία την εμποδίζει να επικοινωνήσει μαζί της. Οι σκέψεις της γύρω από τον ρόλο των γονέων παρουσιάζουν ωριμότητα, η διάθεσή της όμως χαρακτηρίζεται από συχνές μεταπτώσεις.

Η σχέση με τον πατέρα της είναι καλύτερη, ωστόσο νιώθει πως δε βρίσκει τη συναισθηματική στήριξη που περίμενε απ' αυτόν, με αποτέλεσμα να νιώθει αποξενωμένη μέσα στην οικογένειά της, καθώς διαπιστώνει ότι οι δικοί της δεν την καταλαβαίνουν και δεν της δίνουν τη σημασία που της αξίζει.

Αυτή η διαπίστωση την οδηγεί να εξομολογηθεί τις σκέψεις της στο ημερολόγιό της, το οποίο αναλαμβάνει να εκπληρώσει τον ρόλο ενός σιωπηλού συνομιλητή (με το τέχνασμα της φανταστικής φίλης – αποδέκτη των επιστολών της), ο οποίος ενθαρρύνει και στηρίζει τη μοναξιά της.

Οι σκέψεις της Άννας για τους γονείς: με αφορμή τη στάση των γονιών της, η Άννα διατυπώνει την άποψή της για τους σωστούς γονείς, οι οποίοι:

- α) πρέπει να είναι δίκαιοι, όχι να μεροληπτούν ή να συμμαχούν με το ένα παιδί
- β) πρέπει ν' αγαπούν τα παιδιά τους γι' αυτό που είναι και όχι γι' αυτό που εκείνοι θα ήθελαν να είναι
- γ) πρέπει να είναι έτοιμοι ν' ακούσουν τα παράπονα των παιδιών τους, να τα βοηθούν, να τα στηρίζουν και να συζητούν μαζί τους
- δ) να αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους με σταθερό τρόπο, να τα ενθαρρύνουν και να τα στηρίζουν καθώς μεγαλώνουν
- ε) να μην καλλιεργούν ανταγωνιστικές σχέσεις ανάμεσα στ' αδέρφια

Τα συναισθήματα της Άννας: Η προβληματική σχέση της Άννας με τους γονείς της παρουσιάζεται (από την ίδια) με ειλικρίνεια, αλλά η ψυχολογική της διάθεση χαρακτηρίζεται από αστάθεια και μεταπτώσεις. Ενώ πολλές από τις απόψεις και τις κρίσεις της χαρακτηρίζονται από ωριμότητα, από την άλλη πλευρά αρκετά από τα παράπονα της θυμίζουν χαϊδεμένο παιδί που θέλει να είναι το επίκεντρο της προσοχής. Έτσι, οι αντιφάσεις που φανερώνονται στο χαρακτήρα και την ψυχολογία της είναι αρκετές. Είναι ένα κορίτσι που κατηγορεί τη μητέρα της, που ζηλεύει την αδερφή της, που κάνει παράπονα στον πατέρα και γενικά τα βάζει με όλους, επειδή δεν την καταλαβαίνουν.

Από την άλλη πλευρά, κάποιες απόψεις της για το μητρικό ρόλο και για την ανάγκη να βρει στη μητέρα της ένα ιδανικό πρότυπο δείχνουν ωριμότητα. Την ίδια ωριμότητα φανερώνει και η αυτοκριτική της, καθώς παρουσιάζεται δυσαρεστημένη για την ανεπάρκεια της να ολοκληρώσει ένα έργο. Οι αντιφάσεις αυτές είναι απόλυτα φυσιολογικές στη φάση της μετάβασης από την παιδική στην εφηβική ηλικία, στην οποία βρίσκεται η Άννα. Ψυχολογικές μεταπτώσεις, παράπονα, πείσματα και ζήλιες χαρακτηρίζουν πάντα αυτή την ηλικία σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.

Ο χαρακτήρας της Άννας: . Η Άννα, με τα χαρίσματα και τα ελαττώματα της είναι ένας αντιπροσωπευτικός για την ηλικία της χαρακτήρας. Τη διακρίνει φιλομάθεια, εξυπνάδα, ωριμότητα, ειλικρίνεια. Παράλληλα όμως έχει εγωισμό και ζήλια και γενικά, ως έφηβη, είναι απόλυτη στα συναισθήματά της. Έτσι, το μόνο που πετυχαίνει είναι να νιώθει μοναξιά ανάμεσα σε τόσους ανθρώπους.

Οι εξομολογήσεις των εφήβων σε ημερολόγιο: Οι έφηβοι βιώνουν εσωτερικές συγκρούσεις, αισθάνονται μόνοι, νιώθουν άγχος και κατάθλιψη, αμφισβητούν συχνά τον ρόλο των γονέων τους. Έτσι, ανάλογα με τον χαρακτήρα τους, αντιδρούν με κριτική διάθεση ή επιθετικότητα προς τους γονείς, εναντιώνονται απέναντι στο ενδιαφέρον και την προστατευτικότητά τους και επαναστατούν απέναντι στις ιδέες τους.

Συνήθως συζητούν τις ιδέες τους μέσα στις ομάδες των συνομηλίκων τους. Άλλοτε πάλι νιώθουν την ανάγκη να συνομιλήσουν με τον εαυτό τους, οπότε εξομολογούνται τις σκέψεις τους σε ημερολόγιο.